

Доктрина

Doctrina multiplex, veritas una – Наук багато, істина одна

Інформаційно-аналітичний бюлетень відділу аспірантури та докторантури, випуск № 6, 2017 рік

Наш університет у світовому науковому просторі: перспективи

– Петре Юрійовичу, цього року на Міжнародній освітній виставці наш університет отримав нагороду за міжнародну роботу. Як Ви оцінюєте цю нагороду?

– Звісно, це висока оцінка нашої системної роботи по утвердженню позитивного іміджу університету на міжнародному рівні. Й це, очевидно, не випадково. Адже наш університет сьогодні плідно співпрацює з десятками університетських цен-

« Об'єднавши інтелектуальну еліту регіону та згуртувавши її, наш університет по праву став провідним освітянським, науковим і культурним центром Житомирщини. »

трів Польщі, Німеччини, Італії, Мексики, Туреччини, Білорусі, Туркменістану, Киргизстану, Латвії, США. У цій важливій справі реалізуються більшою або меншою мірою близько 50 угод. Наші викладачі стажуються, читають лекції в університетах Туреччини, Польщі, Мексики, США. Значно збільшилась частка зарубіжних викладачів і консультантів, що залучаються для роботи в нашому університеті. Приємно й те, що не лише десятки наших студентів навчають-

ся в зарубіжних університетах, але й студенти Італії, Польщі навчаються, проходять практику в нашому університеті.

– Останнім часом наш університет активно розвиває міжнародну діяльність. Наскільки це важливо для університету?

– Міжнародна співпраця – це один із надзвичайно важливих показників, який свідчить про високу конкурентоспроможність університету, його упізнаність на міжнародному рівні. Це дозволяє посилити

мобільність викладачів та студентів й чи не найважливіше для нас сьогодні – організувати експорт якісних освітянських послуг.

– У нашому університеті навчається чимало студентів-іноземців. Це свідчить про рівень надання освітніх послуг, чи не так?

– Так, у нас сьогодні навчається 22 іноземні студенти. Ми відкрили на базі університету відділення підготовки іноземців до вступу у вищі навчальні заклади України, поставили перед собою надзвичайно амбітну мету – до 2019 року збільшити кількість іноземних студентів до 10 % від загальної кількості студентів денної

форми навчання. Студенти-іноземці достатньо високо оцінюють рівень викладання в нашому університеті, із захопленням діляться враженнями про рівень фундаментальної компетентності наших професорів. Водночас, зазначають, що навчальний процес характеризується теоретичною завантаженистю, відірваністю від життя. І якщо бути чесним, то варто визнати, що й справді, наш навчальний процес часто носить репродуктивний характер і перебуває ще в тісних лещатах логоцентризму та патерналістської педагогіки. Радує одне, що наші викладачі, пройшовши стажування за кордоном, працюючи над спільними

» проектами з зарубіжними колегами, суттєво впливають на формування нового образу освіти.

– Чи може наш університет конкурувати з іншими українськими університетами на європейській освітній платформі?

– Безперечно. Про це свідчать різноманітні як вітчизняні, так і зарубіжні рейтинги університетів. Ми кращі в регіоні й входимо в сотню кращих університетів України. Сьогодні наш університет відзначається високою якістю підготовки фахівців, сформованим комплексом організаційних і фінансових механізмів, які стимулюють навчальну, науково-інноваційну та виховну діяльність. Об'єднавши інтелектуальну еліту регіону та згуртувавши її, він по праву став провідним освітянським, науковим і культурним центром Житомирщини. Наш колектив, плекаючи неповторний портрет університету, вже сьогодні забезпечує якість освітнянської та професійної підготовки випускників на рівні міжнародних стандартів і бере активну участь у розвитку національної інноваційної системи, вирішенні завдань форсованого індустріально-інноваційного розвитку, експорті освітянських послуг, формуванні громадянина, здатного гідно представляти Україну за її межами. Невипадково наші випускники успішно працюють в університетах та науково-дослідних центрах США, Німеччини, Австрії, Казахстану, Таджикистану, Польщі та багатьох інших країн.

– Чи є у нас перспективи розпрацювання нових освітніх програм та отримання студентами ЖДУ імені Івана Франка подвійних дипломів?

– Ми вже активно працюємо в цьому відношенні з Пармським університетом, Вищою школою економіки у Бидгощі. Є надія, що проект «подвійний диплом» буде реалізовуватись із Пармським університетом (Італія), Краківською академією «Ігнатіанум», Вищою школою «Міленіум» у Гнезні (Польща). Це лише початок, цей процес буде набирати оберті в перспективі. Адже для його реалізації важливим є знання іноземної мови. З цієї метою в університеті впроваджується в життя проект «Мовні стратегії». Його реалізація має істотно вплинути на ака-

демічну мобільність студентів і створити нові можливості для залучення до викладацької діяльності відомих учених і фахівців із-за кордону.

– Петре Юрійовичу, Вам часто доводиться спілкуватися з іноземними партнерами. Чи є у зарубіжних колег довіра до української освіти й науки?

– Майже щотижня ми приймаємо іноземних гостей, які читають лекції, проводять майстер-класи, проводять круглі столи, я вже не кажу про наші представницькі міжнародні конференції. Ціла низка із них – не просто гості, а наші Почесні професори, з якими я часто веду відверту розмову. Це професори Юзеф Бремер, Тадеуш Левовицький (Польща), Дімітріс Аргіропулос (Італія), Юрген та Кароліна Гілесайми (Німеччина). Вони всі засвідчують високу повагу до нашого університету, відзначають наполегливість, допитливість наших студентів. Завдячуючи їм та іншим нашим партнерам, в університеті розгортається ціла низка пілотних проектів організації інклюзивної освіти, освіти для дорослих, спільних наукових видань, онлайн-конференцій, виробничо-ознайомлювальних практик тощо. Більшість проблем в освіті, які ми переживаємо і з якими зустрічаються на Заході, пов'язані з рухом освіти від неklasичної моделі до постнеklasичної. Спільними для нас є проблеми комерціалізації та масовізації освіти. Тобто, ми не є винятком. Винятком стала хіба що наша реакція на ці проблеми. Узавшись реформувати освіту, ми не з'ясували, чи має вона компас і карти з маршрутами руху, і взялися рішуче рухатися разом зі світом: рух – понад усе, мета – ніщо. Нерідко реформу перетворюємо на ідола, якому потрібно періодично приносити символічні жертви, залишивши гасло «рух вперед» без будь-якої уваги в площині практичного життя. Звідси, попри численні декларації, наука і освіта в Україні, на жаль, не належать до сфери державних пріоритетів. У цьому наші колеги нам співчують.

– Чи сприятиме розвиткові науки розпрацювання спільних наукових проектів із зарубіжними колегами?

– Науковий потенціал України практично виключений з економічного процесу суспільства загалом. Наукоємність промислового виробництва не перевищує 0,3 %, що

на порядок менше світового рівня, зменшується частка високотехнологічної продукції в структурі ВВП, продовжує знижуватися інноваційна активність бізнесу. Бізнес уникає співпраці з університетськими центрами, а держава фінансує наукові дослідження на рівні «жевріння». За сьогоднішнього рівня підтримки освіти й науки інноваційний розвиток України неможливий. Й що не менш важливо, наука є не лише визначальним чинником ефективного розвитку економіки, але й гарантією інтелігентності й освіченості суспільства в цілому. Коли занепадає наука, а вчені опиняються на узбіччі суспільних процесів, тоді не лише ухвалюються хибні державні рішення, але й саме суспільство стрімко інтелектуалізується. Звісно, у цій ситуації ми великі надії покладаємо на відпрацювання спільних проектів із зарубіжними колегами. Правда, це нелегко дається, особливо в гуманітарній сфері.

– У чому Ви бачите перспективи подальшого розвитку міжнародної роботи в Житомирському університеті імені Івана Франка?

– Переконали, що ми не лише збережемо лідерство в науковій та міжнародній роботі, але й вийдемо на новий рівень зв'язків із нашими зарубіжними партнерами. Так вважати у мене є всі підстави, тому що в Житомирському державному університеті імені Івана Франка ця робота носить системний і продуманий характер: і співробітництво з Британською радою, Корпусом миру, Фондом цивільних досліджень та розвитку CRDF, і збільшення частки зарубіжних публікацій учених університету, і поглиблення співробітництва у сфері культури та освіти засобами наших Центрів полоністики, юдаїки, богемістики, Брехт-центру, і зростання інформаційно-технологічного рівня студентської наукової роботи (он-лайн конференції, інтернет-конференції, введення іміджевих сегментів студентської науки в соціальні мережі). Усе це, й багато іншого, вже сьогодні синтезуючись, формує новий алгоритм, який обов'язково виведе на нову якість.

Я, звичайно, не можу сказати, чи буде краще, якщо все стане по-іншому, але можу сказати: усе повинно бути по-іншому, якщо стане краще.

Міжнародні проекти

Віктор Мойсієнко: «Біля витоків української мови стоїть і поліське наріччя»

– Вікторе Михайловичу, не так давно в серії «Almamater+» видавничого центру «Академія» вийшла друком Ваша книжка – «Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя». Кому вона адресована?

– Це підручник, який адресований передовсім студентам філологічних факультетів і викладачам. Книжка насичена фактологічним доказовим матеріалом. У ній охарактеризовано структуру української мови в діяхронії, яка базується на фактах сучасної діалектології і джерелах писемних пам'яток північного наріччя.

– Наскільки мені відомо, підручник є унікальним, бо це вперше в Україні стіти так структуровано описано північне наріччя.

– Так, у ній описано саме північне наріччя – одне з трьох, які функціонують у національній мові. Це піонерський проект. На жаль, у час глобалізації діалектологія як наука привертає менше уваги: діалекти нівелюються, так би мовити, олітературнюються, що є явищем цілком закономірним. Говорячи про поліський діалект, мусимо констатувати, що ми вже практично ним не говоримо, хіба що опиняємося у відповідному середовищі... старші люди ще говорять місцевою говіркою, але домінують такі літературна мова.

– Це, мабуть, загрожує поліському діалектові зникненням?

– На щастя, поліські діалекти добре описані у ХХ ст.: словники, атласи, карти, тексти – усього цього є багато. Тепер нашим завданням є на основі цього кадастру збережених матеріалів сучасної діалектології та писемних пам'яток зробити висновок про давність української мови. Тоді ніхто не буде мати жодних сумнівів, заперечень, претензій щодо того, у якому столітті виникла українська мова. У нашому дослідженні зроблено висновок: окремі риси поліського наріччя української мови, засвідчені вже в найдавніших писемних пам'ятках.

– А що це за пам'ятки?

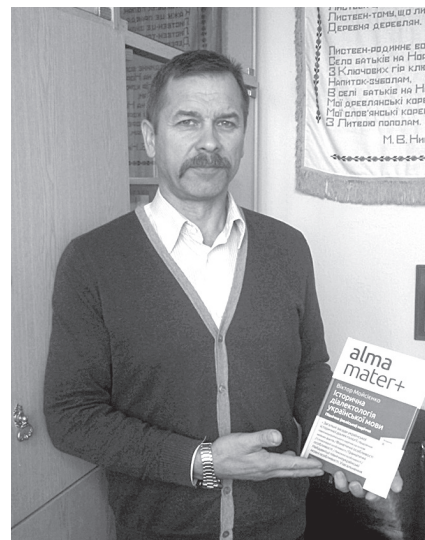
– Ми аналізуємо найдавніші пам'ятки від XI ст. (це переважно конфесійні), але найціннішими є світські тексти: грамоти, судові книги, зокрема житомирські, луцькі, володимирські, овруцькі, київські та ін. книги... Це писемні пам'ятки північного наріччя української мови.

– «Історична діалектологія...» написана в межах наукового проекту. Що це за проект?

– Це проект із дослідження писемних пам'яток, який отримав державне фінансування. Завдання проекту успішно виконані, а його результати оцінені урядом. Виходом книги завдячую також представникам Вічного фонду ім. родини Стасюків Інституту українознавчих студій Альбертського університету, які відгукнулися на ідею створення підручника.

– У своїй праці Ви стверджуєте, що поліські діалекти могли б стати окремою мовою...

– Так, але на те, що діалект не стає літературною мовою, є причини різного характеру, передовсім політичного. Про це влучно сказав Макс Вайнрайх: «Мова – це діалект, у якого є армія і флот». Якщо діалект захищений, то певне мовно-територіальне утворення переростає в мову, але якщо держава не підтримує його, то воно або перетворюється в діалект, або зникне. Наприклад, кашубська мова: зараз вона є мертвою. Поляки ще досліджують її елементи, але вже немає носіїв цієї мови. Полісся у свій час пощастило і не пощастило водночас. Пощастило, бо його говори увійшли до сучасної української мови як діалект. Не пощастило, бо сталося так, що це величезне поліське утворення опинилося у складі 4 держав: Білорусі, Польщі, України, Росії. Чотири основні племена: деревляни, дреговичі, сіверяни та волиняни, які були носіями цих говірок, об'єднувалися масою мовних реалій – їх об'єднувало більше речей, ніж протиставляло. А коли почалися державотворчі процеси, Полісся опинилося на периферії білоруської, української і польської націй.

– Чому ґрунтовне вивчення діалектів – явище досить рідкісне?

– Останнім часом зацікавленість діалектами зростає. А в радянські часи зменшення уваги до діалектології було пов'язане з тим, що вивчення діалектів неминуче приводило до пошуку власних коренів, пошуку витоків своєї говірки. Такі дослідження відкривали б, що корені українства йдуть із Київської Русі, із древлян, полян, улличів... Юрій Шевельов дав українцям, росіянам і білорусам прекрасну настанову для пошуку своєї ідентичності: аналізуй і досліджуй те, що знаходиться на твоїх землях і вважай це своїм. Те, що знаходиться на чужих землях, досліджувати теж можна, але тверезо це оцінювати й вважати його тим, чим воно насправді є.

– Як Ви інтерпретуєте історичні мовні факти?

– Я використовував факти й аргументи, які, справді, можна трактувати по-різному. Так, є різні методологічні підходи, наприклад, аналіз писемних пам'яток XI–XIII ст. у контексті спільних особливостей трьох східнослов'янських народів, оскільки в цей час, мовляв, не виявлялися жодні специфічні риси. Але в XI–XII ст. вже було багато рис, які вказували на те, що так говорили українці, не білоруси й росіяни, а саме українці. І це підтверджується в діалектах.

» – Діалект є частиною національної мови, а що впливає на літературну норму? Чи зазнає вона змін?

– Літературна норма не дається нам у готовому варіанті, це природний процес. Кожна літературна мова виробляється на основі якогось базового діалекту. Усі діалектні риси не можуть стати нормою. Мова, яка стає взірцем для всіх, має найбільше шансів стати літературною. Літературна норма рухлива, вона не є скам'янілою, проходить час і вона змінюється.

– Вікторе Михайловичу, у

світі існує тенденція до зникнення мов. Чи можна стверджувати, що ми колись прийдемо до єдиної мови?

– На жаль, до цього призводить глобалізація. Але чи можна собі уявити, щоб, наприклад, німець, француз, швед, китаєць чи японець прийшов до усвідомлення: мені не потрібна моя мова, вона мені заважає? Коли це станеться? Мені здається, що ніколи.

– Які перспективи розвитку української мови?

– Українці порівняно, наприклад, з німцями та поляками ще не відчу-

ли повністю смаку та запаху рідної мови. Нам іще потрібно домогтися, щоб українська мова була представлена в ООН, щоб Європейський Союз її визнавав, щоб нею, зрештою, говорили самі українці. Ще пройдуть десятиліття, коли українець на мовному рівні буде такий, як поляк... не роки, а десятиліття. Але я на це сподіваюся.

– Усі сподіватимемося цього. Дякую за інтерв'ю.

Підготувала:

начальник відділу міжнародних та регіональних зв'язків
Тетяна Павлінчук

Співпраця з Варшавським університетом: Наталія Андрійчук – учасниця грантового проекту «Artes Liberales»

– Наталіє Михайлівно, академічна мобільність стала характерною рисою сучасної освіти: охарактеризуйте це явище для тих, хто лише на початковому етапі осягнення цього феномена.

– Справді, академічна мобільність стає невід'ємною частиною функціонування сучасного університету. Існують різні програми академічної мобільності, які зорієнтовані на студентів, викладачів, науковців. Студентам це дає шанс отримати європейську освіту, що підвищить їх

конкурентоспроможність на ринку праці. Щодо науки, то нині вона не може бути обмежена у просторі. Вона передбачає спілкування, дискусію, презентацію власних ідей, досягнень, точок зору на той чи інший феномен на міжнародному рівні. Отже, академічна мобільність дозволяє українській науці позбавитися певної кулуарності, а українським науковцям продемонструвати власний доробок закордонним колегам. Крім того, це хороша можливість отримати досвід викладання, навчання чи наукового стажування за

кордоном.

– Які переваги має університет-грантоотримувач від такої мобільності?

– Передусім університет-грантоотримувач за результатами закордонного стажування отримує висококваліфікованого викладача, який може викладати дисципліни іноземною мовою (найчастіше англійською). Крім того, це впливає на показники міжнародної діяльності у провідних світових рейтингах, таких, наприклад, як Webometrix.

– Ви перебували у Варшавському університеті. Чому саме цей університет став місцем проходження Вашого стажування?

– Справа в тім, що Варшавський університет є одним із найкращих вищих навчальних закладів Польщі. Він веде активну міжнародну політику і є учасником багатьох програм академічної мобільності, програм подвійних дипломів, а також, звісно, грантових програм для аспірантів та докторантів. Таким чином, Варшавський університет надає можливість талановитим науковцям світу, а особливо пострадянського простору, користуватися своїми ресурсами і матеріально-технічною базою. Одним із найбільш престижних і сучасних факультетів Варшавсько-

го університету є «Artes Liberales», який виступає ініціатором упровадження нових програм навчання для студентів і є партнером кількох міжнародних фондів, які надають гранти науковцям – аспірантам та докторантам. Одним із таких партнерів є американська організація Open Society Foundation, разом з якою і було створено грант, у якому я брала участь зі своїм проектом.

Скажу кілька слів про процедуру конкурсу. Конкурс проходив у два етапи: спочатку треба було подати власний проект і весь пакет документів (диплом, резюме, мотиваційний лист та ін.), а потім (за умови, що відбіркова комісія зацікавиться проектом) пройти інтерв'ю через Skype з членами комісії. Було подано близько 100 проектів, авторів 16 проектів було запрошено на інтерв'ю, із яких було відібрано чотирьох учасників для проходження стажування.

– Невпевненість у належній мовній кваліфікації – це те, що утримує студентів та викладачів від складання документів на участь у програмах академічної мобільності. Наскільки важливою є мовна підготовка на момент подання заявки?

– Усі етапи конкурсу відбувалися

англійською мовою і, звісно, знання англійської мови – обов'язкова умова успішного проходження процедури відбору. Однак рівень англійської, як на мене, не обов'язково повинен бути професійним. Я маю на увазі, що якщо проект цікавий, актуальний і може зацікавити рецензентів, то навіть із середнім рівнем англійської є всі шанси отримати грант. А вже впродовж роботи над грантом, потрапивши в середовище, рівень мови стане вищим.

Наш університет дає можливість кожному студенту отримати необхідний рівень знань англійської мови завдяки проекту «Мовні стратегії», однак, на жаль, не всі студенти користуються цією можливістю.

Зрештою, сьогодні знання англійської мови є необхідним компонентом для успішної реалізації будь-якого наукового проекту за кордоном. Публікації наукових статей у зарубіжних виданнях (за умови, що вони створюються не формально, а для реалізації певних задумів) здійснюються англійською мовою. І ті науковці, які хочуть бути відомими і почутими за кордоном, рано чи пізно усвідомлюють необхідність підвищення власної іншомовної компетенції.

– Як вплинула ця академічна мобільність на Ваші профе-

сійні та особистісні установки?

– Насправді, це був дуже цінний досвід. Я побачила і вивчила досвід роботи Варшавського університету, познайомилася з дуже цікавими людьми, налагодила професійні зв'язки з іншими вищими навчальними закладами Польщі, наприклад, із Педагогічним університетом у Кракові та Університетом імені Яна Длугоша в Ченстохові. Але для мене найціннішим стало те, що я змогла скористатися доступом до Інтернет-джерел, який надає Варшавський університет своїм стипендіатам, що дало можливість ознайомитися з англомовними ресурсами з моєї проблематики й отримати цінну інформацію, до якої немає доступу тут, в Україні.

– Ваші поради для майбутніх претендентів на гранти та програми академічної мобільності.

– Важливіша порада – це брати участь, писати проекти, подавати заявки й вигравати. Це не обов'язково повинно статися з першого разу і навіть не з другого чи третього. Однак, якщо не складати документи просто через непевненість у власних силах, то нічого не вийде. Це величезна робота, яка потребує часу й зусиль, але нагорода цього варта.

Обмін досвідом реалізації інклюзивної освіти

13 червня 2016 року до ЖДУ імені Івана Франка вкотре прибула делегація ЧЕІС Солідаріта Реджо Емілія Громадської організації ІСКОС Емілія Романья Регіонального управління Емілія Романья (Італія), Пармського університету. Мета приїзду делегації – зустріч із науковцями ЖДУ імені Івана Франка та вихователями навчальних закладів міста та області, які активно впроваджують інклюзивну освіту на вже другому дводенному науково-практичному семінарі з питань інклюзивної освіти у дошкільних навчальних закладах.

Делегатами були доктор філософії, професор Пармського, Болонського та Міланського університетів (Італія), почесний професор ЖДУ імені Івана Франка Дімітріс Аргіропулос, професор Пармського університету Ерманно Мацца, координатор співпраці від ІСКОС Марія Антоніетта Маджо, шкільний інспектор Даніела Інчерті та шкільний вихователь Стефано Тодескі.

Ще у вересні 2015 року науковці ЖДУ імені Івана Франка та Пармського університету (Італія) започаткували новий Міжнародний італійсько-український проект співробітництва «Дошкільні заклади та відносини між сім'єю, суспільством та навчальним закладом щодо дітей з особливими потребами від 0 до 6 років у

» м. Житомирі – Україна», який реалізується Громадською організацією ІСКОС Емілія Романья Онлус (м. Болонія, Італія) та Житомирським державним університетом імені Івана Франка. Старт проекту виявився вдалим, адже за 10 місяців плідного співробітництва було реалізовано два його етапи. Перший – семінар та майстер-класи від італійських колег в Україні, у якому взяли участь близько 30 вихователів дошкільних навчальних закладів міста та області та студентів ЖДУ імені Івана Франка. Усі вони отримали сертифікати, дехто з учасників першого семінару у вже працює у сфері інклюзивної освіти. Другий

етап – тижневий семінар в Італії (березень 2016 р.), під час якого науковці з ЖДУ ознайомилися з усіма рівнями інклюзивної освіти: дитячий садочок, початкова й середня школи та університет. Також українські науковці мали змогу читати лекції в Пармському університеті та поділитися власним досвідом у сфері інклюзивної освіти. Третій етап – другий дводенний науково-практичний семінар «Дошкільний навчальний заклад – інклюзія дітей з особливими освітніми потребами».

«Бачу, що в Житомирській області відбуваються прогресивні зміни у сфері інклюзивної освіти, проводиться багато експериментів викладачами та вихователями. Хотілося б, щоб до інклюзивної освіти долучалися не лише райцентри області, а й місто. Вражає відданість цій справі посадовців різних рівнів влади, викладачів ЖДУ і людей, які чують про ці процеси. Сподіваюсь посилити стосунки з Італією, щоб вони знайшли відображення в самостійній українській моделі інклюзивної освіти», – характеризує впровадження інклюзивної освіти на Житомирщині професор Пармського, Болонського та Міланського університетів (Італія), почесний професор ЖДУ імені Івана Франка Дімітріс Аргіропулос.

Академічна мобільність

Навчаємося і пізнаємо світ

Завдяки зусиллям ректора університету, професора Петра Сауха, та навчального відділу й проректора з навчальної роботи, професора Лариси Янович, наш партнерський вуз – Поморська академія у м. Слупськ (Республіка Польща) – уже другий рік поспіль запрошує студентів Житомирського державного університету імені Івана Франка на безкоштовне семестрове навчання. За цей час 63 студенти різних факультетів та інститутів мали можливість провести семестр у Польщі. Наразі 19 франківців поїхали на весняний семестр до Академії. Ми вирішили взяти інтерв'ю у студенток, які вже повернулися з навчання. Знайомтеся: Вікторія Сасовська та Надія Ващенко, студентки навчально-наукового інституту філології та журналістики.

– Яке у вас склалося загальне враження від поїздки? Що запам'яталося найбільше?

Вікторія: Перш за все, хотілося б подякувати інституту філології та журналістики за можливість спробувати свої сили у навчанні за кордоном, а саме в Поморській академії у м. Слупську. Вперше я поїхала на зимовий семестр у 2015 році, вдруге – у 2016. Незважаючи на те, що навчання припало на зиму, мені дуже сподобалась атмосфера Слупська. Перед Різдвом біля Ратуші щороку встановлюють чарівну ялинку, яка просто заворожує своєю красою. Дуже вразив готичний стиль цен-

трального корпусу Поморської академії. Здавалося, ніби я на хвилину потрапила до Гогвортсу (школа магії, у якій навчався Гаррі Поттер). Не можна згадати всього, оскільки кожен день у Польщі був непередбачуваним, насиченим подіями та враженнями. Але найяскравішими були подорожі. Я побувала майже в усіх містечках біля Балтійського моря: це була Устка, і Мельно, і Дарлово, і Сопот, і Гданьск, і Колобжег. І в кожному з цих міст Балтійське море було особливим та неповторним.

– Які цікаві місця ви мали змогу відвідати за час перебування у Слупську?

Вікторія: Перше, що повинен відвідати кожен, хто потрапить до цього міста, – це Ратуша. Вона вийшла великою для Слупська, проте прикрасила архітектурний вигляд міста та додала міському пейзажу особливої чарівності. Одним із цікавих місць є Музей Центрального Помор'я. Саме тут Ви зможете побачити постійну виставку картин С. І. Віткевича (Віткаце). Також варто відвідати ляльковий театр «Теньча» («Райдуга»), який є організатором міжнародних фестивалів лялькових театрів країн Євросоюзу. А ще я відвідала театральний центр «Рондо», який реалізує цілий спектр театральних завдань.

– Як побудований навчальний процес? Чим він відрізняється від навчального процесу у рідному виші?

Надія: Насамперед, у Поморській академії немає двотижневого начитування лекцій. Лекції проходять одразу з семінарськими заняттями. Кожне практичне заняття триває 45 хвилин, а лекція – 1,30 год.

Однією з якісних ознак навчання в Академії є лояльність та високий рівень професійної компетентності польських педагогів, їхня досконала обізнаність із предметом та вміння доступно доносити інформацію до студента.

Кожен студент має право обирати предмети за власним бажанням. Головне – набрати необхідну кількість кредитів. Для нас – це 30 кредитів. Навчалися ми 3 дні на тиждень. Щодо розкладу занять загалом, то він був дещо хаотичним і незручним, оскільки перша пара могла бути о 8 ранку, а друга – о 13:00. Система оцінювання дещо відрізняється від української: на занятті ти можеш отримати 25 % за теорію і 75 % за практику.

– Якою мовою викладалися предмети? Чи відчували ви мовний бар'єр спочатку? Як ви його долали?

Вікторія: Усі предмети викладалися польською мовою. Найскладнішими для нас були заняття з англійської мови, яку пояснювали польською. Звичайно, перший місяць був найскладнішим у плані адаптації, одразу ж відчули мовний бар'єр, але нам удалося його подолати. Коли постійно перебуваєш у польськомовному середовищі, то запам'ятовуєш багато фраз та слів, необхідних для спілкування.

– Чи з'явилися у вас друзі в Поморській академії? Чи спілкуєтеся ви з ними і зараз?

Надія: Так. За час перебування в Поморській академії ми познайомилися з польськими студентами, зі студентами з України, які навчаються на постійній основі в Академії, зі студентами за обміном із інших країн, а також краще познайомилися зі студентами нашого університету, які приїхали разом із нами до Слупська. Ми активно проводили вільний час разом, подорожували і спілкуємося зараз. Плануємо зустрітись ще.

– Чим польські студенти відрізняються від українських?

Надія: Як на мене, польські студенти менш ініціативні за українських.

– Що б ви порадили студентам, які поїдуть на наступний семестр у Слупськ?

Вікторія: Що б я порадила? Найголовніше – не хвилюватися, оскільки адаптація відбувається досить швидко. Навчання дуже цікаве. Студентський обмін до Поморської академії – це не тільки якісне навчання, а ще й подорожі, які сповнені емоцій. Тому не потрібно боятися: сміливо подавайте заяву на наступний семестр і вирушайте назустріч своїм мріям!

Інтерв'ю провела фахівець відділу міжнародних та регіональних зв'язків Анна Євтушенко

Враження

Переймаємо досвід німецьких науковців

Значну кількість стипендій та грантів для науковців, які вивчають німецьку мову й літературу й цікавляться досвідом німецьких колег у своїй галузі, надають, передусім, дві добре знані німецькі організації: Німецька служба академічних обмінів (DAAD) і Гете-Інститут.

Представники обох інституцій досить часто бувають у нашому університеті як співорганізатори та учасники наукових, навчально-освітніх та культурних заходів. Працівники згаданих інституцій надають студентам і викладачам інформацію про актуальні гранти й стипендіальні програми. Міжнародні науково-дослідні гранти й стипендії стають сьогодні не тільки бажаною, а й необхідною умовою для відносно успішної діяльності вітчизняних науковців, і я дуже радий, що останнім часом мені поталанило отримати декілька грантів та стипендій.

Участь у міжнародній грантовій програмі дає можливість зосередитися на реалізації якогось конкретного проекту в межах основної наукової роботи в університеті. У 2016 році я отримав грант від Департаменту культури міста Аугсбург для українського перекладу книги «Життя і творчість на початку XX ст. Аугсбурзький період Бертольта Брехта». Це ґрунтовне історико-літературне дослідження було написане проф. Юргеном Гілесгаймом, керівником Брехтівського науково-дослідного центру м. Аугсбург і почесним професором нашого університету, спеціально в межах більш широкого проекту «Брехт-Центру» Науково-дослідного інституту «Драматургія», спрямованого на ознайомлення вітчизняних літературознавців і широкого загалу з досі майже невідомою ранньою творчістю видатного німецького драматурга і режисера Бертольта Брехта.

» Для розширення кола читачів в Україні керівник НДІ «Драматургія» проф. Олександр Семенович Чирков поставив переді мною завдання перекласти цю книгу з німецької мови українською. Завдяки грантовій підтримці міста Аугсбург, цей досить складний проект, який вимагав багато часу і зусиль, вдалося реалізувати протягом року. На початку листопада 2016 року на «Брехтівських читаннях» у Житомирі, а також на зустрічі з викладачами й студентами філологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка і Київського національного лінгвістичного університету було представлено першу біографію раннього періоду життя і творчості Бертольта Брехта.

Завдяки міжнародним грантам маєш також інші важливі переваги – отримувати сучасні знання, удосконалювати свої професійні вміння, маючи справу з визнаними майстрами своєї справи з різних країн. Мені важко переоцінити досвід, який пощастило отримати під час участі в міжнародному перекладацькому проекті «TransStar» Європейського Союзу та Гете-Інституту Німеччини в 2013–2015 рр., на перекладацьких конференціях, семінарах і майстернях у Кракові, Штутгарті, Любляні, Києві, Чернівцях, Львові, Житомирі (<http://transstar-europa.com/>). Як правило, художній переклад – справа однаків, коло професійного спілкування яких обмежується словниками та пошуковими й інформаційними ресурсами Інтернету. Тим більш цінними були знайомства і співпраця з зарубіжними перекладачами, а також колегами з Києва, Львова, Чернівців.

Бажаю всім колегам та творчим студентам активізувати пошуки ак-

туальних стипендій та грантових програм на реалізацію наукових проектів і отримати безцінний дос-

від спілкування у міжнародному науковому колі.

Микола Ліпісевич

Наші за кордоном

ЖДУ імені Івана Франка представив якісну вищу освіту України європейського зразка на міжнародній освітній виставці у Варшаві

Здобутки Житомирського державного університету імені Івана Франка репрезентовано відділом аспірантури та докторантури університету у Варшаві (Республіка Польща) на XXVII Міжнародній освітній виставці «Перспективи 2017», яка проходила з 9 до 11 березня 2017 року у Палаці культури і науки.

ЖДУ імені Івана Франка увійшов до складу української делегації з 11 найпотужніших університетів України на чолі з Українським державним центром міжнародної освіти МОН України. Делегація з України була запрошена як спеціальний гість. Мета участі українських вишів у міжнародній виставці — популяризація навчання та представлення якісної вищої освіти європейського зразка в Україні.

Щорічна Міжнародна освітня виставка у Варшаві збирає більше двохсот навчальних закладів Польщі від ліцеїв та технікумів до найпотужніших університетів, як-от Варшавський університет. На міжнародному зібранні були представлені також навчальні заклади з Великобританії, Ірландії, Австралії, Канади, Німеччини, Японії, Іспанії, Нідерландів.

Наукове стажування в Монтеррейському технологічному інституті

З вересня 2016 до лютого 2017 року за запрошенням мексиканських колег доцент кафедри математичного аналізу нашого університету, доктор фізико-математичних наук Анатолій Погоруй перебував на науковому стажуванні в Монтеррейському технологічному інституті (Сполучені штати Мексики, Нуюево-Леон).

Повна офіційна назва закладу – Монтеррейський інститут технологій і вищої освіти (іспанською – Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Monterrey, ITESM). Це приватний університет у Мексиці, один із провідних вузів країни. За даними академічних рейтингів належить до десяти кращих вищих навчальних закладів Латинської Америки, а його Школа бізнесу визнана найкращою у цьому регіоні. Інститут входить до 45 університетів світу, яким за академічним рейтингом QS присвоєно п'ять зірок.

Анатолій Погоруй працював у Центрі електроніки і телекомунікацій ITESM, у якому вже багато років співпрацює з доктором Рамоном Родрігесом-Дагніно.

Цього навчального року час стажування був присвячений продовженню дослідження розподілу багатовимірного процесу Гольдштейна-Каца у напівмарковському середовищі та застосуванню алгебраїчних методів до розв'язання диференціальних рівнянь у частинних похідних. З цієї проблематики Анатолієм Погоруєм та Рамоном Родрігесом-Дагніно написана низка спільних статей до провідних міжнародних наукових журналів із високим імпакт-фактором, зокрема «Journal of Statistical Physics», «Statistics and Probability Letters», «Stochastic Models», і підготовлені нові статті та розділи спільної монографії. Одержані результати мають не тільки теоретичне, але й прикладне значення.

Наша аспірантка пройшла стажування у США за програмою «Відкритий Світ»

Улітку 2016 року делегація з України, до складу якої входила аспірантка кафедри англійської філології та перекладу ім. Д. І. Квеселевича ЖДУ імені Івана Франка Олександра Коломійчук, взяла участь у програмі «Відкритий Світ», що заснована Конгресом США у 1999 році.

Під час візиту франківка разом із учасниками відвідала бібліотеку Конгресу, зустрілася з послом Джоном О'Кіфом, прослухала низку лекцій від провідних науковців США на тему державності та підготовки світових лідерів.

За результатами лекцій та тренінгів члени української делегації отримали сертифікати від програми «Відкритий Світ», а також мали нагоду поспілкуватися з членами української та угорської діаспори.

«Програма «Відкритий Світ» справді відкриває світ нових можливостей та перспектив. Жваві дискусії та щирі розмови з представниками влади, науки та неурядових організацій США відкривають надзвичайно великі можливості змінювати країну на краще за допомогою здобутого досвіду», – каже учасниця Програми від ЖДУ Олександра Коломійчук.

Нагадаємо, що програма «Відкритий Світ» призначена для лідерів України – представників різних рівнів державної влади, академіч-

ного співтовариства, громадських організацій і ділових структур. Програма розрахована, насамперед на кандидатів, які, незважаючи на свій відносно молодий вік, уже виявили себе як професіонали, показали свої лідерські якості і зацікавлені у вивченні американського досвіду й підтримці професійних та особистих контактів із американськими колегами після повернення до України.

Програма «Відкритий світ» є

єдиною програмою обмінів усередині законодавчої гілки влади США й отримує щорічне фінансування від Конгресу США. Тож номінування на участь у програмі і сама участь не передбачає ніяких фінансових витрат від учасників.

До складу делегацій «Відкритого Світу» зазвичай входить п'ять учасників, що дає змогу зробити програму перебування в США більш насиченою й ефективною.

Викладачі та студенти нашого університету взяли участь у Міжнародній науковій конференції з питань європейської солідарності

У вересні 2016 року делегація Житомирського державного університету імені Івана Франка у складі завідувача кафедри історії України Вікторії Венгерської, доцентів кафедри Ольги Білобровець, Наталії Рудницької, Андрія Рацілевича та студентів історичного факультету А. Зайця та А. Тичини взяла участь у XVI Міжнародній науковій конференції «Європейська солідарність. Роль католицького костелу в процесах європейської інтеграції» у Кракові (Республіка Польща).

» Співорганізатором конференції виступив Папський університет Яна Павла II у Кракові, який є партнером ЖДУ ім. Івана Франка.

Тема солідарності в розумінні об'єднання різних суспільних груп та релігійних конфесій у пошуках шляхів вирішення проблемних питань обговорювалась депутатами Європейського парламенту, науковцями, лідерами державних і громадських фондів і організацій та представниками різних церков.

Три панелі конференції, що розглядали питання забезпечення європейської безпеки, проблем міграції та політики енергозбереження й енергетичної безпеки завершилися спільною дискусією щодо солідарності між релігійними конфесіями та організаціями.

У центрі виступів більшості доповідачів стояло питання забезпечення миру й державної безпеки України в контексті європейської безпеки. Дискусанти були єдині у

тому, що вирішення цього питання значною мірою залежить від спільних зусиль усіх європейських держав, цілеспрямованості й узгодження своїх дій громадськими й релігійними інституціями. Спільна участь у конференції науковців, політиків, громадських і релігійних діячів допомагає більш об'єктивному аналізу ситуації у світі та виробленню спільної конструктивної програми дій щодо забезпечення миру і стабільності в регіонах.

Наші партнери і ми

Лекція американського професора, композитора, піаніста Ричарда Кемерон-Вулфа

Улітку 2016 року в університеті відбулася лекція композитора й піаніста, професора Ричарда Кемерона-Вулфа (Richard Cameron-Wolfe) «Пробудження містичних голосів минушини», що була організована Міжнародним центром сучасної академічної музики «Новата» та кафедрою мистецьких дисциплін і методик навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка.

У лекції було представлено авторський підхід до музики як сучасного виразного звукового мистецтва, а також висвітлено особливості поетичних текстів нового твору композитора — кантати для мецо-сопрано, віолончелі та квартету гітар «Breathless» («Затамувавши подих»), яка знайшла своє сценічне втілення завдяки українським виконавцям. В основу семи частин Кантати лягли філософські твори стародавніх поетів-містиків із різних куточків світу — перського суфійського поета XIII століття Фахруддіна Іракі, буддійської черниці Сісупакалі, даоського філософа Лао Цзи, німецької письменниці-містика XIII століття Мехтильди Магдебурзької, єврейської поетеси XI століття Касмуни, римо-католицької

праведниці XVI століття Терези Авільської, індійського сікха-містика XV століття Кабіра.

Ричард Кемерон-Вулф уже неодноразово відвідував наш університет. Він брав участь у I–IV Міжнародних конференціях «Сучасна музика в сучасному світі» у 2010–2013 роках, які проходили в межах Міжнародного фестивалю сучасної академічної музики «Житомирська музична весна» імені Олександра Стецюка, де з успіхом виконувалися твори маестро Ричарда.

Цьогорічна програма перебування композитора в Житомирі включала, крім лекції, авторський концерт у Музеї космонавтики ім. С. Корольова. У концерті прозвучали його твори у виконанні українських музикантів.

» Конференцію відкрила проректор з наукової та міжнародної роботи ЖДУ імені Івана Франка Наталія Сейко: «Цей захід призначений для студентів, у ньому беруть участь, власне, самі студенти, але він репрезентує науку не зовсім студентського рівня. Це наукова конференція, на якій студент може висловити свої результати наукових досліджень іноземною мовою. При цьому, тематика конференції досить широка. Тобто це можуть бути доповіді з психології, історії, соціології, біології, хімії. Це не перша така конференція. ННІ іноземної філології веде перед у розширенні онлайн-іміджу нашого університету. Дуже хотілося, щоб у перспективі увесь ЖДУ імені Івана Франка вільно володів англійською

мовою, і такі конференції дуже цьому сприяють».

З учасниками конференції особисто поспілкувався й гість із Індії доктор Н В Patel, ректор Grow More College of Education Himatnagar (Gurat, Індія). У своєму зверненні він висловив сподівання, що подальші такі конференції проходитимуть і в Індії та запросив усіх до своєї батьківщини.

Із Сербії через скайп-зв'язок до студентів звернувся доцент University Union – Nikola Tesla Aleksandar Vuletic (Сербія).

Після урочистого відкриття пленарного засідання учасники конференції почали роботу двох секційних груп. Перша секція працювала англійською мовою та включала виступи з гуманітарних, суспільних,

природничих, фізико-математичних та економічних наук. Робота другого секційного засідання включала доповіді німецькою та французькою мовами з гуманітарних, фізико-математичних та економічних наук.

У своїх виступах доповідачі акцентували увагу на різних темах: англійському та білоруському молодіжному жаргоні, спортивній журналістиці Сербії, релігії тут і зараз, снам, релігійних віруваннях кельтів, розробці додатків для ANDROID, особливостях української та британської освітніх систем, казкотерапії у контексті роботи з дошкільнятами, соціальних та освітніх заходах з родиною дитини-інваліда в школі, значенні англійської мови в корпоративному світі, екологічній освіті.

Студенти Поморської академії серед студентів-франківців

У рамках програми академічного обміну між Поморською академією в м. Слупську (Польща) та ЖДУ імені Івана Франка 30 травня 2016 року прибула група студентів на чолі із проф. Томашем Гетьманським для проходження польової практики з зоології на природничому факультеті.

Студенти відвідали музей історії Житомирського державного університету імені Івана Франка та музей українознавства «Українська хата».

На природничому факультеті гостям представили факультет, а саме ознайомили із його структурою, напрямками наукової роботи викладачів та студентів й особливостями навчання. Студентам провели короткі заняття з зоології безхребетних, на яких вони вивчали такі групи

тварин, як найпростіші, черви, комахи та молюски, також ознайомилися з методиками їх збору, фіксації, препарування та зберігання.

Було організовано екскурсійну поїздку по м. Житомиру, під час якої відомий краєзнавець, історик, архітектор Георгій Мокрицький показав гостям історичні та культурні пам'ятки нашого міста, а також подарував на згадку у бібліотеку Поморської академії фотоальбом «Житомирщина».

Студенти України та Польщі провели справжню дискусію

Вже вчетверте силами Житомирського державного університету імені Івана Франка, Відділу полоністики Варшавського університету та Відділу Artes Liberales Варшавського університету в конференційних залах у Житомирі та Варшаві вдалося зібрати молодих науковців, які провадять свої дослідження з різних напрямків лінгвістики. Четверта міжнародна лінгвістична онлайн-конференція молодих науковців охопила шість мовних напрямів: психолінгвістику, соціолінгвістику, прагмалінгвістику, комунікативну лінгвістику, ономастику та антропонімію.

Координували конференцію вже традиційно др. Моніка Креса (Варшавський університет) та др. Ольга Макарова (Житомирський державний університет ім. Івана Франка). Сприяли порозумінню сторін двостороннім перекладом Вікторія Черняк, студентка магістратури ЖДУ ім. І. Франка, яка нині проходить наукове стажуван-

ня у Відділі Artes Liberales Варшавського університету, та Ольга Макарова.

По закінченню конференції обидві сторони висловили згоду та бажання зустрітися за рік в рамках П'ятої міжнародної лінгвістичної конференції он-лайн для молодих науковців.

У пошуках спільних підходів до вирішення проблемних питань історії Балто-Чорноморського регіону

4 листопада 2016 року у Житомирському державному університеті імені Івана Франка відбулась III Міжнародна наукова конференція, започаткована кафедрою історії України «Україна-Польща: спільні шляхи до свободи». Тематика цьогорічної зустрічі була присвячена 25-річчю проголошення незалежності України: «25 років руйнації Радянської імперії: історичні аспекти та сучасність».

Співорганізаторами і учасниками конференції стали Міністерство освіти і науки України, інститут історії НАН України, Католицький університет Яна-Павла II у Кракові, громадська організація «Союз польської шляхти Житомирщини». Конференцію відвідали також представники Генерального консульства Республіки Польща у Вінниці, обласної та міської влади, проректор з міжнародної співпраці Папського університету імені Яна Павла II у Кракові, ксьондз, професор Юзеф Стала, представник Канцелярії Президента Польщі Рафал Дзенцьоловський, провідні науковці України і Польщі.

«Житомирський державний університет імені Івана Франка є одним

із генераторів польсько-українського співробітництва в області. Тому не дивно, що сьогодні у нас втретє на міжнародному рівні порушується питання українсько-польських відносин. Зважаючи на відомих науковців, які приїхали на конференцію, упевнений, що дискусія буде цікавою. Історія України й Польщі тісно переплетена. У цій історії було все: і чорні, і білі сторінки. Єдине, що нас об'єднує, це розуміння свободи. Свобода — це та цінність, яка є найпотужнішою. Але не завжди ми розуміємо, що свобода має приносити щастя, виходити на категорію блага та інтегруватися в мудрість. У цих речах ми маємо спиратися на історію, яка тісно пов'язана з історичною

пам'яттю, бо вона долає історичне забуття. Саме пам'ять, помножена на моральну оцінку, дає можливість самокритично ставитися до себе і до всього, що нас оточує. І останні події, які пов'язані з переосмисленням історії, свідчать про те, що ми не завжди мудро підходимо до цього», — наголосив під час відкриття ректор ЖДУ імені Івана Франка Петро Сауха.

У рамках конференції відбулась презентація відео Лабораторії візуальної антропології ЖДУ імені Івана Франка «Державні свята України: формування нових традицій», як реалізація проекту студентів історичного факультету, та документального фільму «Розстріляне місто». Перший документальний фільм про Голокост у Рівному «Розстріляне місто» представили науковці Рівненського державного гуманітарного університету д. пол. н., проф. Максим Гон, к. і. н. Петро Долганов, к. і. н., доц. Наталія Івчик.

Наукову дискусію учасники конференції продовжили на чотирьох тематичних секційних засіданнях.

Підсумком III Міжнародної наукової конференції «Україна-Польща: спільні шляхи до свободи» стало осмислення науковцями пройденого державами Балто-Чорноморського регіону шляху та пошук спільних підходів до вирішення проблемних питань історії.

Брехтівські Драматургічні Читання

У навчально-науковому інституті іноземної філології ЖДУ імені Івана Франка відбулися вже восьмі Брехтівські Драматургічні Читання — наукова конференція з міжнародною участю, яка була присвячена питанням теорії та історії драми й театру, а також творчості видатного німецького письменника Бертольта Брехта.

До учасників конференції з вітальним словом звернулися проректор з наукової і міжнародної роботи проф. Наталія Сейко, директор ННІ іноземної філології, доц. Марина Полховська і керівник НДІ «Драматургія», проф. Олександр Чирков. Почесними гостями конференції стали керівник Брехтівського науково-дослідного центру м. Аугсбург, проф. Юрген Гілесгайм, викладач Аугсбурзького університету, доктор філології Кароліна Гілесгайм (Німеч-

чина) та доктор культурології Кшиштоф Дуда з Академії Ігнатіанум.

Під час пленарного засідання було презентовано нові видання НДІ «Драматургії»: п'ятий номер «Брех-

тівського часопису», другий номер культурологічного часопису «Мистецтво і наука», чотири томи з творчим і науковим доробком проф. О. С. Чиркова, а також біографія про юність Бертольта Брехта, написана проф. Юргеном Гілесгаймом і перекладена українською Миколою Ліпісевичем.

Пілотний проект МОН України та Британської Ради «Шкільний вчитель нового покоління»

Кафедра міжкультурної комунікації та прикладної лінгвістики ЖДУ імені Івана Франка розпочала 2016 навчальний рік пілотуванням проекту Міністерства освіти і науки України та Британської Ради «Шкільний вчитель нового покоління».

Група студентів другого курсу ННІ іноземної філології вперше почала вивчення методики викладання іноземних мов у новому форматі — інтерактивних майстерень. Новизна занять, що проводяться, полягає у тому, що студенти, виконуючи запропоновані завдання, самостійно аналізують методи, технології, виводять їх визначення, ілюструють можливість їх застосування у майбутній професійній діяльності. Оскільки заняття проводяться англійською мовою, студенти мають змогу збільшити свій словниковий запас, удосконалити вміння говоріння в різних режимах: індивідуальному, парному, малогруповому, полігруповому.

Тож раз на два тижні проводять-

ся заняття в одній із базових шкіл кафедри — гімназії №3, де спостерігають за викладанням іноземної мови в різних класах. У спеціальних рефлексійних групах студенти фіксують свої спостереження, обгово-

рюють побачене, пропонують власні варіанти використання технологій навчання іноземної мови з урахуванням стилю вивчення іноземної мови учнями і множинності їх інте- лектів.

Заключний етап VI Міжнародної конференції, присвяченої життю та творчості Джозефа Конрада

27 червня у конференц-залі Житомирського державного університету імені Івана Франка відбувся заключний етап VI Міжнародної конференції, присвяченої життю та творчості видатного письменника Джозефа Конрада (Józef Teodor Konrad Korzeniowski) «Слідами Конрада».

Нагадаємо, що Джозеф Конрад – англійський письменник польського походження, уродженець України. Вважається одним із найвидатніших англійських прозаїків – при тому, що до 20 років не володів вільно англійською.

Його твори мали великий вплив на багатьох письменників, серед яких Ернест Гемінгвей, Грем Грін, Вільям Сьюард Берроуз, Джозеф Геллер та інші. Фільм Френсіса Форда Копполи «Апокаліпсис сьогодні» навіяний і значною мірою базується на романі Джозефа Конрада «Серце темряви» (*Heart of Darkness*). Пишучи в часи розквіту Британської Імперії і використовуючи власний досвід у британському торговому флоті, Конрад створював романи та короткі оповідання, що віддзеркалювали приховані аспекти світового панування Британської Імперії, водночас поринаючи в глибини людської душі.

Організаторами конференції виступили Університет Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні та Видавництво Колумбійського університету. Співорганізаторами стали Житомирський державний університет

імені Івана Франка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Генеральне консульство республіки Польща у Львові та Генеральне консульство республіки Польща у Вінниці.

Житомирська сесія конференції міжнародного масштабу проходила під почесним патронатом Європейського парламенту та його президента Мартіна Шульца і стала завершальним етапом триденної кон-

ференції науковців із дев'яти країн світу, яка стартувала ще 21 червня поточного року в Любліні (Польща).

На закордонних учасників, окрім цікавої дискусії та плідної конференційної роботи, очікувала екскурсія Житомиром. Усі охочі змогли пройти житомирськими слідами Джозефа Конрада. Екскурсію провів завідувач кафедри теорії та історії світової літератури, відомий краєзнавець та історик літератури Володимир Єршов.

Поглиблюємо співпрацю з Університетом економіки в Бидгощі (Польща)

21 вересня продуктивно пройшла зустріч ректора ЖДУ імені Івана Франка Петра Сауха та заступника директора Інституту здоров'я і фізичної культури Університету економіки в Бидгощі (Польща) Олександра Скалія. У ході перемовин були

визначені напрями, за якими значно розшириться співпраця між українським і польським вишами.

Ішлося про збільшення кількості спеціальностей програми подвійного диплома. Також під час зустрічі ректор ЖДУ Петро Саух та заступник директора Інституту здоров'я і фізичної культури Університету економіки в Бидгощі (Польща) Олександр Скалій домовилися про розширення меж співпраці: відкриття Міжнародного освітнього центру. Серед іншого, діяльність Центру включатиме організацію літніх і зимових шкіл

для студентів та співробітників обох університетів, спільних турнірів, спортивних змагань і заходів, які рекламують польську та українську культуру, співпрацю в напрямку «Університету третього віку».

Також під час зустрічі заступник директора Інституту здоров'я і фізичної культури Університету економіки в Бидгощі (Польща) Олександр Скалій зауважив, що Житомирський державний університет імені Івана Франка відомий у Польщі як надійний партнер і потужний освітній осередок з підготовки фахівців різних напрямів, та висловив своє задоволення від співпраці. Варто зазначити, що влітку в рамках академічної мобільності студенти факультету фізичного виховання та спорту ЖДУ на базі Університету економіки в Бидгощі (Польща) пройшли літню практику, а викладачі – стажування.

Згадаємо приємні миті 2016 року – захисти кандидатських та докторських дисертаційних досліджень аспірантами, докторантами, здобувачами наукових ступенів та викладачами Житомирського державного університету імені Івана Франка

Уже кілька років поспіль зберігається тенденція до зростання кількості кандидатів та докторів наук. Нагадуємо, що з 2012 року редакція інформаційно-аналітичного бюлетня відділу аспірантури та докторантури «Доктрина» ввела нову традицію – щорічно описово згадувати наші надбання. Так, у 2016 році викладачами, аспірантами та докторантами університету було захищено 21 кандидатську та 4 докторські дисертаційні дослідження.

У лютому 2016 року: у спецраді Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка викладач кафедри історії України Максимов Олександр Вікторович захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 07.00.01 – історія України на тему: «Житомирський окружний суд у системі реалізації судової реформи 1864 року в Правобережній Україні» (науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент Кордон М. В.).

Березень минулого року: у спецраді нашого університету було захищено 1 докторську та 4 кандидатські дисертації: доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології та управління навчальними закладами Шанкова Тетяна Ігорівна захистила докторську дисертацію на тему: «Теоретичні та методичні засади професійної підготовки фахівців гуманітарного профілю в умовах другої вищої освіти», спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, науковий консультант – доктор педагогічних наук, професор Дубасенюк О. А.; здобувач кафедри педагогіки Федорцова Олена Григорівна під керівництвом доктора педагогічних наук, професора

Дубасенюк О. А., успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Формування культурологічної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків у процесі вивчення гуманітарних дисциплін», спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Викладач кафедри англійської філології та перекладу Пушкар Тетяна Миколаївна захистила дисертаційне дослідження за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти на тему: «Формування готовності майбутніх учителів філологічних спеціальностей до міжособистісної взаємодії засобами комунікативних технологій» (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Лісова С. В.). Двоє здобувачів кафедри педагогіки захистили дві кандидатські дисертації: Байда Марія Василівна – «Підготовка майбутніх учителів філологічних спеціальностей до реалізації технологій кооперативного навчання у професійній діяльності» (спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Місечко О. Є.); Антонюк Любов Максимівна на тему: «Виховання дітей національних меншин на Волині (XIX – початок XX ст.): порів-

няльний аналіз» (13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Дем'янчук О. Н.). Викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Стахова Ольга Олександрівна у спецраді Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія захистила кандидатську дисертацію: «Психологічні механізми розвитку професійної самосвідомості майбутнього вчителя початкових класів» (науковий керівник – кандидат психологічних наук, професор Долинська Л. В.). У спецраді Київського національного університету імені Тараса Шевченка захистила кандидатську дисертацію викладач кафедри теорії та історії світової літератури Білявська Вікторія Сергіївна: «Мемуаристика Єви Фелінської: проблематика, ейдологія, генологія» (спеціальність 10.01.03 – література слов'янських народів, науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Єршов В. О.). Випускник аспірантури кафедри зоології університету Пухтаєвич Петро Петрович у спецраді Інституту фізіології рослин і генетики НАН України захистив кандидатську дис-

»ертацію на тему: «Каріотипова мінливість і структура диплоїдно-поліплоїдних гібридних комплексів риб родів *Carassius* Nilsson, 1832 та *Cobitis* Linnaeus, 1758 Правобережного Українського Полісся» за спеціальністю 03.00.15 – генетика, науковий керівник – доктор біологічних наук професор Межжерін С. В.

Квітень 2016 року: у спецрадах Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова два доценти університету захистили докторські дисертації: доцент кафедри історії України Стельникович Сергій Володимирович захистив дисертацію на тему: «Нацистський окупаційний режим на території Житомирсько-Вінницького регіону і місцеве населення: паралелі існування й боротьби (1941–1944 рр.)» (спеціальність 07.00.01 – історія України, науковий консультант – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України Даниленко В. М.); доцент кафедри філософії Ковтун Наталія Михайлівна захистила докторську та тему: «Воля як основа соціальної активності: соціально-філософський аналіз» (спеціальність 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії, науковий консультант – доктор філософських наук, професор Козловець М. А.). Аспірантка кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва університету Саленко Оксана Петрівна у спецраді Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України захистила дисертацію із спеціальності 09.00.08 – естетика на тему: «Синестезія в контексті арт-терапії: естетичний аспект», науковий керівник – доктор філософських наук, професор Поліщук О. П. Випускниця аспірантури кафедри зоології університету Кадлубовська Наталія Станіславівна у спецраді Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України захистила кандидатську дисертацію на тему: «Слизняки роду *ARION* (GASTROPODA, PULMONATA, ARIONIDAE) у фауні УКРАЇНИ: видовий склад, каріологічні та морфологічні особливості», спеціальність 03.00.08 – зоологія, науковий керівник доктор біологічних наук, доцент Гарбар О. В.

Травень минулого року: Аспіранти кафедри англійської філології та перекладу у спецраді Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна захистили 2 кандидатські дисертації: Юшкевич Віра Ігорівна захистила достроково дисертацію на тему: «Тематичні моделі англійського ділового дискурсу», спеціальність 10.02.04 – германські мови, науковий керівник – доктор філологічних наук, доцент Фролова І. Є.; Білюк Інна Леонідівна – на тему: «Брендинг міст в англомовному комунікативному просторі: вербальна і візуальна складові», спеціальність 10.02.04 – германські мови, науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Белова А. Д.; здобувачка кафедри філософії Муллокандова Оксана Мариківна під керівництвом доктора філософських наук, професора Богачевської І. В. у спецраді університету захистила кандидатську дисертацію на тему: «Міжрелігійні та міжконфесійні сімейно-шлюбні відносини в авраамічних релігіях (релігієзнавчо-правові аспекти)» (спеціальність 09.00.11 – релігієзнавство). У цій же спецраді було захищено кандидатську дисертацію аспірантом кафедри філософії Петришин Неонілою Євгеніївною на тему: «Інтерпретація екологічних проблем у сучасному католицизмі: філософсько-релігієзнавчий аналіз» (спеціальність 09.00.11 – релігієзнавство, науковий керівник – доктор філософських наук, професор Герасимчук А. А.)

Серпень 2016 року: у спецраді університету за спеціальністю 09.00.11 – релігієзнавство під керівництвом доктора філософських наук, професора Богачевської І. В., було захищено 2 кандидатські дисертації: здобувачем кафедри філософії Ношиним Ярославом Івановичем на тему: «Взаємозв'язок філософського та теологічного дискурсів у творчості ЕМАНУЕЛЯ ЛЕВІНАСА» та аспірантом Галіченком Максимом Володимировичем достроково захищено дисертацію на тему «Рефлексія ідеології «МОСКВА – ТРЕТІЙ РИМ» у російській релігійно-філософській думці».

Жовтень 2016 року: У спецра-

ді університету здобувач кафедри філософії Федоренко Володимир Валерійович захистив кандидатську дисертацію на тему: «Військово-правове виховання військовослужбовців Збройних Сил України: соціально-філософський аналіз» (спеціальність 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії, науковий керівник – доктор філософських наук, професор Козловець М. А.; під керівництвом доктора філологічних наук, професора Білоуса П. В., дві випускниці аспірантури захистили кандидатські дисертації зі спеціальності 10.01.01 – українська література в спецрадах Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України та Київського університету імені Бориса Грінченка: Щербак Олена Володимирівна на тему: «Типологія жіночих образів у давній українській літературі» та Кірячок Марина Володимирівна на тему: «Візії апокаліпсису в українському постмодерністському романі».

У грудні минулого року лави докторів наук поповнили: доцент кафедри педагогіки Ковальчук Валентина Антонівна, яка захистила дисертацію на тему: «Теоретичні та методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем», спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, науковий консультант – доктор педагогічних наук, професор Дубасенюк О. А.; Поповнилися лави і кандидатів наук: здобувачка кафедри педагогіки Пузир Таїсія Миколаївна успішно захистила кандидатську дисертацію на тему: «Формування екологічної культури майбутніх техніків-екологів у процесі професійної підготовки в коледжах» за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти під керівництвом доктора педагогічних наук, професора Антонової О. Є.

Відділ аспірантури та докторантури щиро вітає всіх кандидатів і докторів наук, які захистилися у 2016 році!

Підготувала:
завідувач відділу аспірантури
та докторантури
Новіцька І.В.

Кросворд «МІЖНАРОДНИЙ»

*На того, хто першим розв'яже наш кросворд, чекає приз!
Заходьте у відділ міжнародних і регіональних зв'язків.*

По горизонталі:

2. Перше слово складеної назви неміністерського департаменту уряду Великої Британії, що займається поширенням британської культури за межами Великої Британії.

4. Взаємне зобов'язання, письмова або усна угода про права та обов'язки між державами, установами, підприємствами, окремими особами.

5. Відмітка в закордонному паспорті про дозвіл в'їзду на територію певної держави, виїзду з неї або перебування у ній.

6. Підвищення кваліфікації в певній установі, навчальному закладі.

8. Країна, з якою ЖДУ імені Івана Франка підписав найбільше угод про співпрацю.

12. Студентські та викладацькі академічні обміни.

10. Країна, громадян якої найбільше серед студентів ЖДУ імені Івана Франка.

14. Бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опубліко-

ваних у наукових виданнях.

16. Прізвище почесного професора ЖДУ імені Івана Франка з Італії.

По вертикалі:

1. Дипломатичне представництво однієї держави в іншій, будинок, де розміщене таке представництво.

3. Друге слово складеної назви урядового агентства США, покликання якого офіційно формулюється як зміцнення дружби та миру між народами світу.

7. Місяць найактивнішої звітності в році.

9. Польський університет ордену єзуїтів, який знаходиться у Кракові.

10. Подорожі, які здійснюються за певними маршрутами по своїй країні або за кордоном, поєднують відпочинок з пізнавальною метою, у ряді випадків мають елементи спорту.

11. Грантова програма ЄС, яка широко підтримує студентські та викладацькі академічні обміни.

15. Культурна столиця Польщі.

17. Грошові або інші засоби, що передаються громадянами та юри-

дичними особами, організаціями (зокрема міжнародними) для проведено конкретних наукових досліджень.

18. Із якої країни походить почесний професор ЖДУ імені Івана Франка Юрген Гілесгайм?

19. Місто в Польщі, у якому навчаються студенти ЖДУ імені Івана Франка за програмами академічної мобільності з різних напрямків.

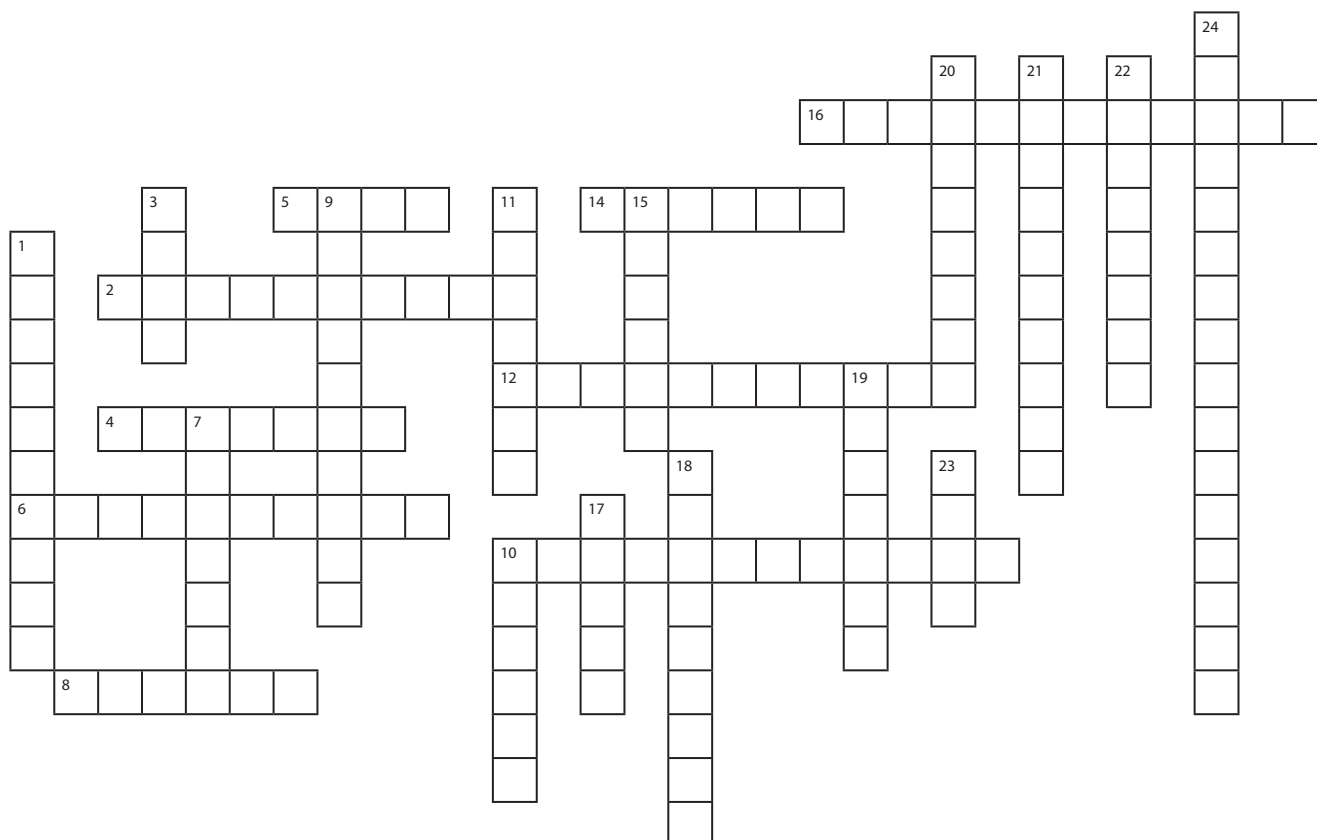
20. Країна, з якою Житомирська область може розвивати транскордонне співробітництво.

21. Тимчасове об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної мети.

22. Найбільша рамкова програма ЄС з фінансування науки та інновацій, яка виділяє кошти на підтримку, розвиток і впровадження інновацій.

23. Німецька служба академічних обмінів.

24. Функціонування та співіснування в певному соціумі різноманітних етнокультурних спільнот з притаманним їм усвідомленням власної ідентичності.

**Восьма Міжнародна виставка
«Сучасні заклади освіти – 2017»
(16-18 березня 2017 року).**

**Викладач кафедри соціальної та практичної психології
ЖДУ імені Івана Франка Віктор Кириченко на
науковому форумі «Ukraine Lab: Playing polyphony
of the society. Exploring the European identity»
(19-22 of September, Berlin, Germany).**

**Поважний Посол
Республіки
Туркменістан в
Україні Нурберди
Аманмурадович
в нашому
університеті.**

**Завідувач
кафедри екології,
природокористування
та біології людини
професор Олександр
Гарбар під час роботи
Українсько-Польської
школи гідів «Зелений
туризм для діалогу».**

**Завідувач кафедри психології, кандидат
психологічних наук Вищої Школи менеджменту у
Варшаві (Варшава, Польща) Христина Тереза Панас.**

**Завідувач кафедри англійської мови з
методиками викладання в дошкільній
та початковій освіті професор Інна
Самойлюкевич – серед авторів нового
Державного стандарту освіти
(м. Сулеювек, Республіка Польща).**

**Науковці кафедри
теорії та історії світової
літератури – учасники
VIII Міжнародної
наукової конференції
«Могортівські Креси –
часи та люди минулих
віків» (Люблін, Республіка
Польща).**